

LIITO-ORAVAN ELINPIIRIN TUNNISTAMINEN JA KIRJAAMINEN**Miten löydän liito-oravalle sopivat metsät**

Valitessasi retkikohdetta tutki karttaa, ja etsi liito-oravan suosimia paikkoja. Näitä ovat mm

- purojen varret sekä lampien ja järvien rannat elleivät ole kallioisia.
- kallioiden painanteet ja kalliojyrkänteiden alusmetsät
- mäen rinteet
- peltojen ja soiden reunat

Miten löydän papanapaikat maastossa

Kulkiessasi maastossa etsi suuria haapoja. Suurin osa liito-oravan elinpiireistä on haapaa kasvavissa varttuneissa kuusivaltaisissa sekametsissä. Lepän ja koivun läheisyys parantaa liiturin esiintymisen todennäköisyyttä. Kallioita, ja puhtaita männiköitä ja tiheitä kuusikoita on turha koluta.

Tarkkaile suurimpien haapojen ja läheisten suurten kuusten juuria. Pääosa papanoista on näiden puiden tyvillä ja juurilla. Parhaiten papanat löytyvät maaliskuuhuhtikuussa ja vielä toukokuun alussa, jolloin puiden juuret ovat paljaina eikä ruoho vielä peitä niitä.

Papanat ovat riisinjyvän kokoisia ja yleensä kellanruskeita, mutta voivat ravinnosta riippuen olla myös vihertävän ruskeita.

Etsi kolopuut ja mahdolliset pesäkolot

Pesäkoloiksi kelpaavat missä tahansa puussa olevat kolot. Pääosa pesistä on kuitenkin tikan haapoihin tekemissä koloissa.

Käytössä olevan kolon erottaa usein siitä, että pesäaukon ympärystä on kulunut ja likaisen oloinen, saattaa olla myös virtsaamisesta kostea. Jos pesä on matalalla, saattaa pesäaukon suulla näkyä karvoja. Talvella huurteisissa puissa olevien pesien ympärystä on usein sula. Liito-oravan pesäkolon erottaa linnun pesästä yleensä puiden juurilla olevista papanoista.

Esiintymän arviointi ja kirjaaminen

Esiintymän arviointi tehdään sen puun perusteella, jonka juurella on eniten papanoita. Lisäksi kirjataan havaittujen papanapuiden kokonaismäärä alueella (esim +++ / 8). Runsaimmin papanoitu puu kuvaa parhaiten, onko alue asuttu. Yksilömääriä arvioitaessa on huomattava, että reviiiriin kuuluu yleensä useita toisiaan lähellä olevia papanointipaikkoja.

Kirjaamisen menettely tapahtuu esim alla olevan taulukon mukaisesti. Kartalla papana-alueet numeroidaan juoksevasti. Sama numero kirjataan myös raporttiin.

merkintä	papanamäärän kuvaus	arvioitu lukumäärä (runsain papanapuu)
+	vähän	< 50
++	kohtalaisesti	50 - 1000
+++	runsaasti	> 1000
kpl	papanapuiden kokonaismäärä alueella	

Liito-oravalle sopiva metsä

Mikäli tarkastamasi metsä täyttää liito-oravametsän tunnusmerkit, mutta sieltä puuttuu liito-oravan jäljet, merkitse alue karttaan vihreällä. Tällaisia metsiä ovat varttuneet kuusivaltaiset järeitä haapoja sekä leppää ja koivua kasvavat sekametsät. Liito-oravametsissä on tyypillisesti monenikäistä metsää ja useita eri latvuseroksia. Arvioi kolopuut ja pönttöjen tarve.

Mikäli metsä on hakattu, mutta suuria haapoja ja kuusia on riittävästi jätetty pystyyn, metsä saattaa 20-30 vuoden kuluttua olla sopivaa metsää.

Metsälain 10 §:n erityisen tärkeät elinympäristöt

1. lähteiden, purojen ja pysyvien norojen sekä pienten lampien välittömät lähiympäristöt,
2. ruoho- ja heinäkorvet, saniaiskorvet, lehtokorvet sekä letot (Lapin läänin eteläpuolella),
3. rehevät lehtolaikut;
4. pienet kangasmetsäsaarekkeet ojitamattomilla soilla,
5. rotkot ja kurut,
6. jyrkänteet ja niiden välittömät alusmetsät,
7. vähäpuustoiset hietikot, kalliot, kivikot, louhikot, suot ja rantaluhdat.

Maastokäynnistä raportti ja merkinnät karttaan

Kirjaa maastokäynnin havainnot oheiselle lomakkeelle, ja merkitse karttaan:

- tutkittu alue mustalla viivalla
- asutut elinympäristöt punaisella
- sopivat metsät vihreällä sekä
- metsälain mukaiset erityiskohteet sinisellä
- kuljettu reitti esim katkoviivalla

